

TEKNOLOGISK
INSTITUT

VIDEN TIL TIDEN

NY VIDEN OM ERHVERVSMÆSSIG UDVIKLING OG
VÆKST FRA ANALYSE OG ERHVERVSFREMME,
TEKNOLOGISK INSTITUT

NR. 6 - April 2012

Samsø - fremtidens
ø-samfund?

5

Det digitale potentiale

12

Afrikanske
iværksætterånder

14

NYHEDSBREV

INDHOLD

2012
6. udgave

Det kommunale netværk for social innovation	3
Vi tager pulsen på den europæiske byggesektor	4
Samsø - fremtidens ø-samfund?	5
Aktiv aldring gennem læring Hvad skal fremtidens kommune leve af?	6
Partner for World Economic Forum	7
Kompetencebehov i kommunernes ældreservice Nyt forum for HR-direktører	8
Lærende evaluering i Kongernes Nordsjælland Organisatoriske ændringer på Slagelse Sygehus	9
Hvordan investerer vi strategisk i voksenuddannelse?	10
Find Danmarks stærkeste virksomheder	11
Det digitale potentiale	12
Afrikanske iværksætterånder	14
Velfærdsteknologisk væksteventyr Trænger du til frikvarter?	15
Om Analyse og Erhvervsfremme Kontaktoplysninger	16

TEKNOLOGISK INSTITUT LANCERER:

DET KOMMUNALE NETVÆRK FOR SOCIAL INNOVATION

Teknologisk Institut lancerer i maj måned "Det kommunale netværk for social innovation". Netværket er målrettet de kommunale direktioner og fagchefniveauet inden for børn og unge, ældre og handi-cap, beskæftigelse og sundhed samt kultur og borgerservice.

Kunne man forestille sig...?

Kunne man forestille sig en it-patrolje af skoleelever, som hjælper ældre medborgere med at betjene en iPad, så de kan komme i kontakt med familien eller kommunen? Kan kommunens virksomheder mobiliseres til at engagere sig i integrationsforløb af udsatte unge? Kan frivillige selvhjælpsgrupper være en integreret del af kommunens sundhedspolitik?

Nye partnerskaber i den offentlige service

Social innovation handler om at finde nye og bedre løsninger på sociale udfordringer ved at øge inddragelsen af organisationer og foreninger, private virksomheder og den enkelte borger. Et samspil, som vil resultere i en offentlig service, der i langt højere grad end i dag tager udgangspunkt i de konkrete behov og ressourcer i lokalsamfundene.

Men inddragelsen af andre aktører i den offentlige opgaveløsning rejser samtidig en række spørgsmål:

- Inden for hvilke områder af den offentlige service kan virksomheder, frivillige, foreninger og enkeltborgere med fordel bidrage til at løse kommunens sociale udfordringer?
- Hvordan struktureres de nye partnerskaber mest effektivt?
- Hvordan opretholdes en høj kvalitet i den offentlige service, når den ikke udelukkende bæres af professionelle?
- Hvilke incitamentter skal få virksomheder og enkelte borgere til i højere grad at tage et ansvar for samfundet omkring dem?

Netværket giver svarene.

Via seminarer, workshops og webinarer får kommunale chefer mulighed for at hente faglig viden og inspiration til at løse sociale udfordringer på nye måder. Netværkets primære fokus er, at den faglige viden og inspiration skal kunne omsættes til konkret værdi i kommunen – værdi

NETVÆRKETS CENTRALE TEMAER

- Hvad virker? Metoder og ingredienser for succesfuld social innovation
- Barrierer for social innovation og hvordan disse fjernes
- Finansieringsmodeller
- Mobilisering af borgere, foreninger, organisationer og virksomheder
- Skalering af succesfulde modeller

forstået som bl.a. opretholdelse af et højt serviceniveau på trods af stramme budgetter, øget borgerinvolvering, mindre ensomhed blandt ældre og større grad af inklusion blandt udsatte grupper.

Modeller og anbefalinger, der udspringer fra netværket, er evidensbaserede. Metoder til effektmåling er derfor et centralt, tværgående tema.

Social innovation: En styrkeposition på Institutet

Teknologisk Institut har beskæftiget sig med social innovation i en årrække og har siden 1. januar 2012 været leder af verdens største forskningsprojekt på området. Vores lange historik med konsulentarbejde inden for både unge-, ældre-, uddannelses-, beskæftigelses- og sundhedsområdet – samt vores mangeårige erfaring med at arbejde med innovation i kommunerne – sætter os i en unik position til at drive dette netværk.

I løbet af de kommende uger vil samtlige kommuner modtage en invitation til netværket.

VI TAGER PULSEN PÅ DEN EUROPÆISKE BYGGESEKTOR

Teknologisk Institut har netop taget hul på et nyt studie for EU-Kommissionen, som klarlægger hvilke politiske genopretningsinitiativer, der er blevet iværksat i de 27 medlemslande i forbindelse med krisen. Formålet er at stimulere byggebranchen – og specielt efterspørgslen efter bæredygtigt byggeri.

Stimulation af byggebranchen

Projektet giver os et solidt indblik i de forskellige medlemslande og identificerer god praksis i stimulation af byggebranchen. Derudover identificerer vi, hvordan EU-Kommissionen kan bidrage til at styrke monitorering og evalueringstiltag på tværs af medlemslandene. Vi kommer med en række anbefalinger til hvilke tiltag, der kan lanceres, for at sikre politisk synergi og en større effekt af initiativerne i branchen.

Kortlægning af initiativer

Vi begyndte i december 2011 og er netop nu i den første af to faser. Fase 1 giver et overblik over, hvilke genopretningsinitiativer de enkelte medlemslande har haft på tegnebrættet, og hvilke der faktisk er blevet implementeret. Dette giver et unikt billede af de initiativer, som reelt har haft en effekt på byggebranchen.

Fase 1 skaber også et overblik over, hvordan processen for genopretningsinitiativerne er foregået. Hvilke aktører har været involveret, og hvordan så byggebranchen ud i de enkelte lande før den finansielle krise, da krisen ramte og under de seneste års udvikling?

Alt dette giver os et godt indblik i, hvilken kontekst initiativerne befinder sig i i de enkelte lande. Og det betyder, at vi i det videre arbejde kan tage højde for initiativernes forskellige udgangspunkter. Eksempelvis spiller et byggeboom en væsentlig rolle.

Med analyserne i fase 1 ønsker vi også at vise, at den finansielle krises omfang og effekt på byggebranchen har været meget forskellig medlemslandene imellem.

Opgaven løses i samarbejde med IDEA Consult (Belgien), Ecorys (Nederland) og Regional Environmental Center for Central and Eastern Europe (Ungarn). Teknologisk Institut er leder af konsortiet.

Initiativerne i praksis

I fase 2 gennemfører vi casestudier i minimum 12 lande, hvor vi ser på design, implementering, monitorering og effekten af de enkelte genopretningsinitiativer.

I forbindelse med monitorering lægger vi vægt på, hvordan de enkelte lande har korrigeret for udsving ved at ændre eller iværksætte nye initiativer. Og har medlemslandene overhovedet monitoreret eller evalueret initiativerne?

Projektet forventes afsluttet i 2012.

Peter Bjørn Larsen
Chefkonsulent

Telefon: +45 7220 2672
pbl@teknologisk.dk

SAMSØ - FREMTIDENS Ø-SAMFUND?

Samsø er – som andre ø-samfund – i risiko for at blive fanget i en negativ udviklingsspiral, hvor den demografiske udvikling forringer mulighederne for at drive produktion. Det er svært at fastholde og tiltrække arbejdskraft. Spørgsmålet er, hvad Samsø skal leve af i fremtiden. Et svar kunne være energirigtige løsninger.

For VEU-center Østjylland har vi undersøgt hvilke potentielle udviklingsmuligheder, der findes for Samsø. Hvilke udfordringer stiller disse muligheder, og hvilke uddannelser kan understøtte en gunstig erhvervsudvikling på øen?

Øget fokus på styrkepositioner

På baggrund af en række interview med virksomheder og enkeltpersoner peger undersøgelsen på en række områder, som erhvervslivet og kommunen kan sætte gang i for at skubbe på en positiv udvikling. Bl.a. er der behov for et øget fokus på Samsøs tre styrkepositioner: *landbrug, turisme* og *energi*. Også uddannelsesmæssigt. Der er et naturligt behov for relevante uddannelser inden for specielt turisme og service – herunder sprog – og inden for salg, markedsføring og energi – energivejledning og energirigtig renovering.

Flere virksomheder har pointeret, at der kan gøres meget mere for at styrke områderne *vedvarende energi* og *turisme*. Fælles for en sådan indsats vil være, at der samarbejdes på tværs af brancher og netværk, samt at de forskellige tiltag koordineres og prioriteres. Det skal klarlægges, hvem der påtager sig denne rolle.

Energi Samsø

Samsø gør meget ud af at brande øen som energineutral. Samsø har længe slået sig op på at udnytte vindenergi, men det kan være på tide også at implementere andre vedvarende og bæredygtige energiformer. Måske er tiden moden til at inddrage aspekter som elbiler til hjemmehjælpere eller busser, der kører på alternativ energi.

Det er en udbredt holdning, at det ville være interessant at videreudvikle de aktiviteter, som Energiakademiet på Samsø allerede har startet op og udbygge dem yderligere ved at samarbejde bredt med kommunen, borgerne og de lokale håndværkere. Formålet er at gøre *Energi Samsø* til et brand for hele øen, og at alt det, der udvikles på øen, bliver markedsført, kendt og anvendt i hele Danmark.

NØGLETAL FOR SAMSØ

- 114,26 km²
- 4.010 indbyggere (Jan 2010) 3.945 (forventet 2020)
- 2.334 personer i alderen 16 til 64 år (58 %)
- 1.763 arbejdspladser (2009)
- 5,5 % bruttoledighed
- 42 % har en erhvervsuddannelse
- 19 % har en mellemlang/lang videregående uddannelse

Ideerne spænder vidt. Lige fra at Samsø skal være udvikler og teststed for biobrændsel, til at håndværkerne på tværs af fag skal udvikle den energirigtige og bæredygtige renovering – og gøre det til et særligt *Samsø Energhus*, der kan blive landskendt og eksporteres udenøs.

Tværgående samarbejde

Energiområdet er blot en af de veje, Samsø kan vælge at satse på. Men det kræver samarbejde mellem alle instanser på øen, lige fra kommunen over erhvervscentret til de enkelte aktører. Lykkes det, kan det til gengæld bidrage til at gøre Samsø kendt for at være andet og mere end blot en idyllerisk sommerø.

Annemarie Holsbo
Chefkonsulent

Telefon: +45 7220 2644
anh@teknologisk.dk

AKTIV ALDRING GENNEM LÆRING

I Danmark og i det øvrige Europa vokser ikke blot seniorbefolkningen, men også kravene til dem.

Aktivt otium

Førhen, når man passerede de 60 år, kunne man trække sig tilbage og nyde en rolig tilværelse med få krav fra omgivelserne. Den tid er forbi. Nu skal vi være længere tid på arbejdsmarkedet, jobbene er blevet mere videnstunge, og selv når vi når pensionsalderen, skal vi holde os aktive og ajour. Her spiller læring en central rolle.

På gale vej

Selvom talemåden foreskriver, at "man lærer hele livet", viser undersøgelser, at læringen for de fleste af os falder drastisk, når vi runder midten af 30'erne, og nærmest helt ophører, når vi runder 65. Vi er med andre ord langt fra at være på rette spor.

Hvordan skabes succesfuld læring blandt seniorer?

I 2012 skal vi assistere EU-kommissionen i deres indsats for at udbrede aktiv aldring og inter-generational læring. Dette sker bl.a. gennem en dybdegående analyse af en række konkrete projekter, hvor man har haft succes med at fremme læring blandt seniorer.

EU og medlemsstaternes politik på området skal under lup for at finde ud af, hvad der fra politisk hold kan gøres for at sikre, at folk bliver ved med at lære, som årene går. Endelig skal vi bistå Kommissionen i at opsætte, udføre og rapportere omkring en større konference om aktiv aldring.

John Rene Lauritzen
Konsulent
Telefon: +45 7220 1435
jrla@teknologisk.dk

HVAD SKAL FREMTIDENS KOMMUNE LEVE AF?

Danske virksomheder skal klare udenlandske konkurrenter, der med lave omkostninger og sidste skrig i teknologi kan tilbyde det hele til det halve. Samtidig er virksomhedens evne til at handle truet af stigende priser på råvarer, ændret klima og mangel på arbejdskraft.

Konsekvenserne er forskellige fra egn til egn i Danmark, fordi erhvervslivet, arbejdsmarkedet, infrastrukturen og kompetencebasen er forskellige.

De lokale politiske aktører – kommunerne – kan gøre deres for at lette vejen for virksomhederne. De strategiske panderynker bør være dybe: Hvordan er kommunens erhvervsliv sammensat? Hvilke styrker har vi? Hvilke udviklingstendenser slår hårdt hos os? Hvad er kommunens handlemuligheder? Hvad skal fremtidens kommune leve af? Spørgsmålene står i kø.

I Analyse og Erhvervsfremme har vi udviklet analyseværktøj, statistik og debatværktøj, som kan understøtte udviklingen af erhvervsstrategier i kommunerne. Det gør os til en stærk partner for landets kommuner.

Stig Yding Sørensen
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 2704
stys@teknologisk.dk

PARTNER FOR WORLD ECONOMIC FORUM

- DEN ÅRLIGE GLOBALE KONKURRENCEREDEGØRELSE

På baggrund af mange års policy-analyser og udredninger for EU-Kommissionen, OECD og den nationale regering har World Economic Forum valgt Teknologisk Institut, Analyse og Erhvervsfremme, som deres danske partner i den årlige lederundersøgelse.

COMMITTED TO
IMPROVING THE STATE
OF THE WORLD

Undersøgelsen er på mange måder unik, fordi den i en lederoptik tager temperaturen på en række af de forhold, som man fra forskningen ved har betydning for konkurrenceevne, innovation og bæredygtig vækst – uagtet geografi – og fordi den gennemføres i mere end 140 lande verden over.

Lederundersøgelsen indgår i den årlige globale konkurrenceevnerapport, The Global Competitiveness Report, som World Economic Forum udgiver. Siden rapporten første gang blev udgivet i 1979, har den fået en stadigt større dagsordensættende rolle.

Vi er stolte over, at World Economic Forum har valgt os som deres partner for den danske analyse – ikke mindst fordi World Economic Forum på flere områder tidligt har sat en ny dagsorden, som bygger på en langt bredere konkurrenceevne og et bredere vækstbegreb, end man typisk ser i økonomiske analyser.

For os betyder det endvidere, at vi får adgang til rådata fra samtlige lande, som deltager i den årlige undersøgelse, og vi får mulighed for at bruge de indsamlede data og selv gennemføre analyser inden for de rammer, som sikrer virksomhederne fuld anonymitet og databeskyttelse.

DANMARK PÅ EN 8. PLADS I KONKURRENCEEVNE

World Economic Forums konkurrenceevnerapport 2011-2012 placerer Danmark på en ærefuld 8. plads i konkurrenceevne. Listen toppes af Schweiz og domineres af skandinaviske og nordeuropæiske lande – og af USA. Singapore ligger på en 2. plads, mens Grækenland er på nedtur og er faldet til plads nr. 90.

Konkurrenceevnerapporten udkommer en gang om året og består af interview med virksomhedsledere over hele verden.

<http://www.weforum.org/reports/global-competitiveness-report-2011-2012>

World Economic Forum har også vist interesse for vores andre indsatsområder – blandt andet social innovation, uddannelse, IKT og offentlig sektor og virksomhedstransformation. I den tidlige sommer mødes vi derfor med ansatte fra World Economic Forums sekretariat i Schweiz med henblik på at styrke samarbejdet yderligere.

Hanne Shapiro
Centerchef

Telefon: +45 7220 1415
hsh@teknologisk.dk

KOMPETENCEBEHOV I KOMMUNERNES ÆLDRESERVICE

Det kommunale ældreområde er i disse år præget af stor udvikling. Kommunerne oplever en betydelig vækst i kendte opgaver, men også mange nye opgaver som følge af nye innovative teknologier. Det stiller store krav til medarbejdernes faglige kompetencer. Men hvad er det helt præcist for nogle kompetencer, det sundhedsfaglige personale skal være i besiddelse af?

For Beskæftigelsesregion Nord skal vi udarbejde konkrete og operationelle kompetenceprofiler for det sundhedsfaglige personale i Nordjylland. Profilerne skal være direkte anvendelige for de medarbejdere på jobcentre, som vejleder ledige til uddannelse og beskæftigelse i sektoren.

I anden række forventes det, at uddannelsesinstitutioner, faglige udvalg, efteruddannelsesudvalg og arbejdsgivere kan anvende profilerne til fx planlægning af kursusudbud, udvikling af uddannelses tilbud, uddannelsesplanlægning, vejledning og udvikling af kompetencestrategier.

I undersøgelsen ser vi desuden på rammer og vilkår for opgaveløsning samt på forventningerne til den fremtidige udvikling på ældreområdet.

Signe Dalgas Kofoed
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 1420
sidm@teknologisk.dk

NYT FORUM FOR HR-DIREKTØRER

Stærke europæiske virksomheder forudsætter en stærk europæisk arbejdsstyrke. Kun ved at sikre fortsat uddannelse og at de eksisterende kompetencer videreudvikles, kan erhvervslivet møde de fremtidige udfordringer, som Europa står overfor.

EU-Kommissionen har taget initiativ til at afholde et såkaldt high-level forum, hvor HR-direktører fra 300-400 af Europas største virksomheder samles for at diskutere veje mod effektiv kompetenceudvikling i en krisetid.

Formålet er dels at skabe en platform for dialog mellem aktørerne, dels at fremme, at virksomheder med innovative tilgange til kompetenceudvikling delever viden og erfaring.

Forud for forummet gennemfører Teknologisk Institut en kvalitativ undersøgelse af hvilke udfordringer, virksomhederne står overfor, samt af hvilke metoder og praksisser, de anvender for at imødekomme dem. Undersøgelsen foretages i alle EU's medlemslande med interview af 100 HR-direktører.

Det er også vores opgave at sikre, at selve konferencen faciliteres på en spændende og effektiv måde, ligesom vi skal viderefordre forummets konklusioner.

Forummet bliver en tilbagevendende årlig begivenhed. Det første af sin slags afholdes i Bruxelles 7.-8. juni 2012.

John Rene Lauritzen
Konsulent
Telefon: +45 7220 1435
jrla@teknologisk.dk

LÆRENDE EVALUERING I KONGERNES NORDSJÆLLAND

En lærende evaluering er et aktivt redskab til bedre resultater. Netop nu er vi i gang med en lærende evaluering af de to turismeudviklingsprojekter "Destinationsudvikling af Kongernes Nordsjælland" og "Kompetenceudvikling i Kongernes Nordsjælland". Målet er at skabe et stærkere grundlag for at tiltrække flere turister og dermed øge omsætningen og beskæftigelsen.

En evaluering undersøger oftest, om et projekt resulterer i de ønskede samfundsmæssige og økonomiske effekter. Evalueringen vil typisk først ske, når projektet afsluttes eller senere, og da vil der ofte ikke være nogen modtagere til den læring, som måtte komme ud af evalueringen.

En *lærende* evaluering gennemføres samtidig med udviklingsprojekterne og er derfor et langt stærkere og mere aktivt redskab til at hjælpe udviklingsprojekterne til at lægge en succesfuld kurs. Ved at stille spørgsmålene "gør vi de rigtige ting?" og "gør vi tingene rigtigt?" undersøger vi muligheder, faldgruber og eventuelle årsager til en svag fremdrift og meget mere.

En unik langsigtet sideeffekt ved en lærende evaluering er, at den typisk opbygger viden og kompetencer om

innovationsprocesser. Og denne viden er guld værd, hvis der skal igangsættes nye, fremtidige innovations- og udviklingsprojekter, hvorfra fremtidig udvikling og vækst skal komme.

Med åbent sind fra alle parter og med et stort metodisk og branchemæssigt kendskab er vi en aktiv sparingspartner.

Leif Jakobsen
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 2674
lhjn@teknologisk.dk

NY HVERDAG PÅ SLAGELSE SYGEHUS

Operationsafsnittet på Slagelse Sygehus skal fremover servicere en meget stor del af det vestsjællandske opland, og der er derfor behov for at udvide kapaciteten - bl.a. i den afdeling, hvor patienterne vågner op, når operationen er afsluttet.

Opvågningsafdelingen er gået fra at være 5-6 medarbejdere med faste dagvagter og uden weekenddækning til at være bemandede 24 timer i døgnet, 7 dage om ugen. Omstillingen betyder også, at der er ansat mange nye opvågningsplejersker, og at der er tilført mange nye opgaver og patientgrupper.

Derfor har der været behov for at se på arbejdsgange, samarbejde og kompetencer med det formål at sikre, at opvågningen forbliver en velfungerende og attraktiv arbejdsplads for medarbejderne.

Teknologisk Institut har bistået opvågningsafdelingen med at udrede bekymringer og ønsker, og der foreligger nu en plan for, hvordan afdelingen kan videreudvikle sig.

Annemarie Holsbo
Chefkonsulent
Telefon: +45 7220 2644
anh@teknologisk.dk

HVORDAN INVESTERER VI STRATEGISK I VOKSENUDDANNELSE?

Hvad betyder brede kompetencer som kommunikation, evnen til problemløsning og IKT-kompetencer for beskæftigelsesgraden? Betyder deltagelse i voksenundervisning, at vi trækker os senere tilbage fra arbejdsmarkedet? Og hvilken karakteristik og hvilket omfang har den undervisning, som bidrager mest til at forbedre beskæftigelsen? Er der en sammenhæng mellem deltagelse i voksenundervisning og det at være en aktiv borger i bredere forstand?

Disse er blot nogle af de mange spørgsmål, som PIAAC-studiet giver mulighed for at give kvalificerede bud på. PIAAC står for "Programme for the International Assessment of Adult Competencies" og er iværksat af OECD. I 25 lande, herunder Danmark, undersøges kompetencer inden for læsning, regning, IKT og problemløsning blandt den voksne befolkning i alderen 16-65 år. Mindst 5.000 personer deltager i hvert land.

Hvad skal undersøgelsen gøre godt for?

Hovedformålet er at kortlægge de kompetencer, vi faktisk bruger i hverdagen, gennem direkte test¹. For første gang testes personers kompetencer til problemløsning ved hjælp af it direkte. Det er også interessant, at PIAAC belyser i hvilken udstrækning, beskæftigede får adgang til at bruge deres bredere kompetencer i arbejdslivet, idet de bredere kompetencer associeres med innovation.

Samtidig giver undersøgelsen mulighed for at teste bagvedliggende sammenhænge på kryds og tværs – bl.a. i forhold til deltagernes uddannelsesmæssige baggrund, beskæftigeshistorie, deltagelse i voksenundervisning, helbred og aktive deltagelse i samfundet i øvrigt.

Vi bistår EU's ekspertgruppe

EU-Kommissionen har nedsat en ekspertgruppe, der skal kvalificere brugen af undersøgelsen – både i forhold til EU's 2020-strategi, men også i forhold til de enkelte landes særlige interessefelter. Ekspertgruppen skal via en række møder i 2012 komme med anbefalinger til den strategiske brug af PIAAC-data. Vi yder under hele forløbet bistand til ekspertgruppen og bidrager aktivt til at formulere tematiske studier og analyser.

LÆS MERE OM PIAAC-UNDERSØGELSEN:

¹SFI (2012): http://www.sfi.dk/om_undersogelsen-7017.aspx

LÆS MERE OM PIAAC på OECD'S HJEMMESIDE:

²OECD: http://www.oecd.org/document/7/0,3746,en_2649_201185_44378247_1_1_1_1,00.html

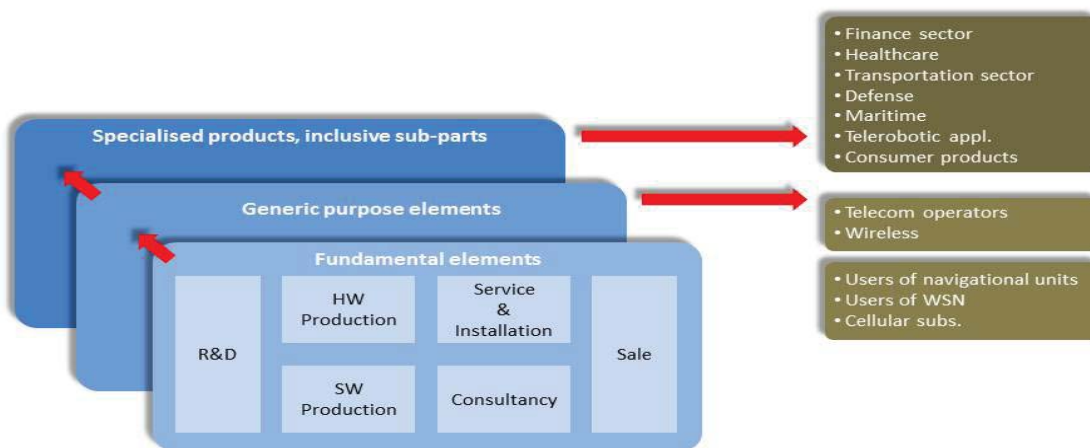
I sidste ende handler det om at bruge PIAAC-data til at investere rigtigt i voksenuddannelse og til at sætte målrettet ind på den kompetenceudvikling, som giver størst mulig beskæftigelse og fører til bæredygtig vækst. Resultater fra PIAAC-undersøgelsen forventes at ligge klar i 2013².

Karsten Frølich Hougaard
Konsulent
Telefon: +45 7220 2886
kafh@teknologisk.dk

FIND DANMARKS STÆRKESTE VIRKSOMHEDER

Erhvervspolitisk er der ofte et ønske om at udnytte og støtte de styrkepositioner, Danmark allerede har. Men virksomheder, der arbejder med fx grøn teknologi, er ikke registreret klart i statistikkerne. Vi arbejder konkret med metoder, som finder virksomhederne og måler på styrken.

Teknologi bliver udviklet og produceret i flere forskellige værdikæder og finder anvendelse på mange områder. Mange brancher er involveret, og derfor er et teknologi- og markedsområde vanskeligt at afgrænse ud fra statistikker.

En række offentlige statistikker kan give et bud på erhvervsmæssige styrkepositioner i Danmark eller i landets regioner. Men i mange tilfælde medvirker statistikkerne kun overfladisk til at identificere styrkepositionerne. Enten er statistikkerne ikke tilstrækkeligt detaljerede, eller også rummer de slet ikke de nye markeds- eller teknologiområder, som adresserer fremtidens udfordringer inden for fx velfærdsteknologi eller grøn teknologi. Derfor har Teknologisk Institut raffineret en metode til at identificere unikke styrkepositioner.

Metoden giver et overblik over:

- Styrkepositionens størrelse og kendetegn
- Den teknologiske eller markeds-mæssige position
- Den konkurrencemæssige position i de globale værdikæder

Metoden bygger på *snowballing*, hvor en lang række kilder som "medlemslister", ekspertudsagn (herunder den brede vifte af teknologiekspertter på Teknologisk Institut) og kontakt til virksomhederne giver et første bud.

Dette følger vi op på ved at spørge virksomhederne selv. Dels for at spørge til andre virksomheder inden for styrkepositionen, dels for at få en konkret og detaljeret viden om styrkepositionen (teknologi, marked eller position i værdikæden). Informationen kan kobles til fx virksomhedsdatabaser eller Danmarks Statistik.

Vi har med denne metode skabt et unikt grundlag for at udvikle mere præcise erhvervspolitikker og erhvervspolitiske handlingsplaner. Vi har eksempelvis anvendt metoden i studier af erhvervssektorerne inden for "Intelligente transportsystemer", "Mobile og trådløse teknologier", "Sensor-teknologi", "Velfærdsteknologi" og "Grøn teknologi".

DET DIGITALE POTENTIALE

Brugen af it er blandt de vigtigste faktorer for at skabe vækst i Danmark. Det viser både danske og internationale undersøgelser. Investeringer i it – koblet med ændrede arbejdsgange og organisationstilpasninger – har stor indflydelse på danske virksomheders produktivitet. I Danmark er den digitale infrastruktur allerede på plads. Men det er alligevel langt fra alle danske virksomheder, der udnytter de muligheder, som internettet stiller til rådighed.

En kerneudfordring er at få alle virksomheder – også de små og mellemstore – til at realisere deres digitale potentiale. Både når det gælder om at effektivisere driften og de interne arbejdsprocesser, og når det gælder om at skabe vækst gennem nye digitale forretningsmuligheder og markeder. Dette vil hæve produktiviteten og forbedre konkurrenceevnen i det danske erhvervsliv.

Men hvorfor udnytter virksomhederne – og i særdeleshed en markant del af de små og mellemstore virksomheder (SMV'er) – ikke de digitale muligheder? Det skal ofte forklares med, at de mindre it-parate virksomheder ikke ser potentialet i at bruge e-business (forretnings-it). Som fx de cloud-/webbaserede programmer, som man i dag kan leje for ganske få penge.

VIDSTE DU AT:

Forsknings- og Innovationsstyrelsen offentliggjorde i oktober 2009 en rapport, der viser, at over halvdelen af de adspurgte mindre virksomheder giver udtryk for, at de støder mod barrierer i forbindelse med at udnytte it. Virksomhederne svarer, at de har:

- Utilstrækkelige kompetencer til at anvende nye it-løsninger (53 %).
- Usikkerhed om udbyttet ved indførelse af ny it (52 %).
- Manglende overblik over markedsudbuddet af nye it-løsninger (51 %).
- Og at der mangler standard-it-løsninger, som understøtter virksomhedens behov (45 %).

VIDSTE DU AT:

Copenhagen Business School (CBS) offentliggjorde i august 2011 en undersøgelse, der i korte træk finder en positiv sammenhæng mellem digitalisering og produktivitet. Undersøgelsen viser, at hvis et procentpoint flere virksomheder brugte it-løsninger til en eller flere af deres centrale forretningsprocesser, ville det give en højere værditilvækst. I alt ville Danmark få en årlig produktivitetsgevinst på op til 6,5 milliarder kroner.

SMV'er ikke klædt på til it-løsninger

En rundspørge blandt et mindre antal af DS Håndværk og Industris medlemmer viser, at ca. halvdelen af de adspurgte bruger ekstra tid på at taste de samme data ind mere end én gang. 80 pct. af de adspurgte anvender stadig papir og blyant til timesedler i stedet for fx smartphones eller en almindelig mobiltelefon. Og kun ca. 40 pct. af de adspurgte har en plan for it i deres forretning.

”Blandt DS Håndværk & Industris medlemmer føler mange af virksomhederne sig ganske enkelt ikke klædt på til at vælge de rigtige it-løsninger. (...) Vores medlemsvirksomheder har desværre ikke alle de færdigheder, der skal til for at udnytte de digitale muligheder”, fortæller regionskonsulent Steen Hoeck Klausen.

Ifølge tal fra en rapport fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen fra oktober 2009 eksisterer der en række udfordringer, som de små og mellemstore virksomheder skal overkomme, før de kan effektivisere forretningsprocesserne ved hjælp af it – og derigennem udløse det produktivitetspotentiale, der ifølge CBS er forbundet med brug af it.

IBIZ-Centeret vejleder danske virksomheder om, hvordan de kan effektivisere den daglige drift ved hjælp af it med henblik på at forbedre konkurrenceevnen.

100.000 kr. sparet om året

Grøn Entreprise i Hvidovre er en service- og anlægsgartnervirksomhed med 11 ansatte (2010). Virksomheden udbyder en bred portefølje af opgaver inden for bl.a. træpleje, have- og kloakservice. På årlig basis afgiver virksomheden ca. 500 tilbud på opgaver. Derfor valgte Grøn Entreprise et it-system til at effektivisere tilbudsgivningen.

Lars Hejgaard, indehaver af Grøn Entreprise i Hvidovre, udtaler:

”IT-systemet betyder alt i alt for Grøn Entreprise, at virksomheden nu systematisk får fulgt op på alle de angivne tilbud – og endnu vigtigere. Hvor det tidligere tog 1 time at lave et tilbud, tager det nu 25-30 min. Ud over den tid, der er sparet ved selve tilbudsgivningen, udskriver systemet automatisk materialelister, så man sikrer, at man får det hele med. Og dermed undgår Grøn Entreprise at skulle køre flere gange frem og tilbage fra byggeområdet for at udføre en opgave”.

Alt i alt har virksomheden sparet 100.000 kr om året på digital tilbudsgivning. Lars Hejgaard råder således andre virksomheder til at tage springet:

”Din hverdag bliver simpelthen så meget nemmere, du får mere tid til din kerneforretning, øget produktivitet og ikke mindst mere fritid”.

Hjælp fra innovationscenter for e-business

I dag findes der et initiativ, der er målrettet digitaliseringen af små og mellemstore virksomheder i Danmark. Det er IBIZ-Centeret, Teknologisk Institut, der er Danmarks eneste innovationscenter for udbredelse af e-business (forretnings-it). Centeret vejleder virksomheder om, hvordan de kan effektivisere den daglige drift ved hjælp af it og derigennem forbedre konkurrenceevnen.

På www.ibiz-center.dk er der information og selvbetjeningsværktøjer, som virksomhederne kan benytte for at skabe sig et overblik over nye trends inden for mobile teknologier, cloud computing, webshop og online markedsføring.

IBIZ-Center, der er finansieret af Rådet for Teknologi og Innovation, har mobiliseret et it-rådgivernetværk af 'It-starthjælpere' til virksomheder, der ønsker hjælp til at vælge den rigtige it-løsning.

It-starthjælpsnetværket forventes at have rådgivet mere end 150 individuelle virksomheder ved udgangen af 2012. IBIZ-Centeret supporterer i samarbejde med Erhvervsstyrelsen desuden Væksthusene i de danske regioner – senest i forbindelse med udarbejdelsen af et nyt Væksthjulsark om it. Årligt er IBIZ-Centeret i direkte kontakt med over 2.500 SMV'er i hele landet.

Jan Overgaard
Centerleder - IBIZ Center
Telefon: +45 7220 2022
jov@teknologisk.dk

AFRIKANSKE IVÆRKSÆTTERÅNDER

Malawi er et af de tættest befolkede og fattigste lande i det subsahariske Afrika. Økonomien er stærkt afhængigt af landbrug, og der er kun få mineralressourcer og næsten ingen turisme. Mangel på uddannet arbejdskraft og en svagt udviklet vej- og telekominfrastruktur giver hårde odds for den økonomiske udvikling af landet. Den nuværende uddannelsesinfrastruktur er langt fra tilstrækkelig til at dække efterspørgslen blandt landets unge befolkning.

Befolkningen i Malawi har en ægte iværksætterånd i forhold til lokalsamfundets ve og vel. Der er en sand vilje til at gøre en forskel, og tro på fremtiden er stærk.

Learning by doing

Kun en ud af 10.000, som søger om optagelse på en erhvervsuddannelse, får mulighed for at gennemføre. Derfor fylder de uformelle lærlingeuddannelser fortsat meget i Malawis økonomi. Men hvis den begyndende spæde industriudvikling og landbruget skal give et større afkast gennem mere avancerede og bæredygtige dyrkningsmetoder, er der i høj grad brug for, at uddannelsesniveaet hæves.

En stor del af Malawis befolkning er iværksættere inden for håndværk, småindustri og service. Også for denne målgruppe kan helt basale iværksætterkompetencer, grundlæggende indsigt i IKT og læse-, regne- og skrivefærdigheder give et bedre grundlag for virksomhedsudvikling. Men for langt de fleste er vejen *learning by doing*.

Iværksætterånden lever

I 2009 tilbragte jeg en del tid i Malawi i forbindelse med en udviklingsopgave for UNESCO med fokus på landets fremadrettede strategi for erhvervsuddannelser som et redskab i bæredygtig økonomisk udvikling. Inden da havde jeg for UNESCO udviklet metodegrundlaget til deres fremadrettede indsats inden for området. Det, der slog mig, var befolkningens ægte iværksætterånd i forhold til lokalsamfundets ve og vel. Der var en sand vilje til at gøre en forskel, og troen på fremtiden var stærk.

Små midler – stort engagement

På mit team mødte jeg et helt enestående menneske, Dick Managa, som er præst i et par små landsbyer, og som også driver en lille konsulentvirksomhed. Han har – ud over sine egne børn – otte børn i pleje, som alle har mistet deres forældre. Og i landsbyerne har han sat flere ting i gang,

som vi i Danmark nok vil kalde for folkeoplysning.

Da jeg vendte hjem, fortsatte vi kontakten og ideudvekslingen om, hvordan uddannelsesindsatsen kan styrkes i de små landsbyer. Det stod hurtigt klart, at der er behov for at få en ramme – et fælleshus til folkeoplysning.

Snart opstod ideen om et militærtelt, som relativt nemt kan sættes op, og som ligger i et fornuftigt prisleje. Bruhns Fond har udvist en enestående interesse for projektet, som er baseret på græsrods-social innovation.

For et par dage siden var der nyt fra landsbyen. Beboerne er i gang med at lægge fundament og gulv til det store telt, og det er også lykkedes at spare op til stole og borde – og sågar toiletfaciliteter. Jeg håber på, at der også kan findes en løsning på, hvordan vores lokalcenter kan blive koblet til *information highway*. Noget af en udfordring for iværksætterånden al den stund, der ikke engang er strøm i landsbyen.

Hvis du ønsker at høre mere om Malawi og om, hvordan du kan give din støtte, så kontakt centerchef for Analyse og Erhvervsfremme, Hanne Shapiro.

Hanne Shapiro
Centerchef
Telefon: +45 7220 1415
hsh@teknologisk.dk

VELFÆRDSTEKNOLOGISK VÆKSTEVENTYR?

Danmark bliver ældre, og velfærdsteknologien er et satsningsområde. Det er nødvendigt, for de danske virksomheder har ikke for godt fat om markedet for velfærdsteknologiske løsninger. Det kan blive meget bedre.

I Analyse og Erhvervsfremme har vi det seneste halve år arbejdet med metoder til at identificere velfærdsteknologiske virksomheder. Der er ikke nogen lige vej gennem statistikkerne – og de velfærdsteknologiske virksomheder skal findes med lup.

Der er over 100.000 virksomheder i Danmark, og heraf vurderer vi, at 1.400-1.500 virksomheder forhandler eller producerer velfærdsteknologiske produkter. Den samlede omsætning ligger sandsynligvis et sted mellem 40 og 50 mia. kr.

To ud af tre virksomheder, der har omsætning fra velfærdsteknologiske produkter, er handelsvirksomheder. På fremstillingssiden dominerer et lille antal virksomheder – mens 350 virksomheder tegner sig for 3-5 procent af omsætningen.

Velfærdsteknologien fylder stadig ikke meget i det danske virksomhedslandskab. Men i Danmark har vi den viden, teknologi og know-how, der skal til for at skabe et væksteventyr på velfærd med eksport og nye arbejdspladser. Der er både marked og efterspørgsel, men trådene skal snart knyttes rigtigt, hvis eventyret skal ende lykkeligt.

TRÆNGER DU TIL FRIKVARTER?

Velfærdsteknologiske virksomheder – kickstart eller kunstigt åndedræt?

Den offentlige sektor skrider på teknologier, som kan spare arbejdskraft. Der skal investeres. IT, nano, materialer og robotter kræver know-how – som Danmark har. Der er marked og potentiale i Danmark og i hele den vestlige verden. Teknologisk Institut har kortlagt de velfærdsteknologiske virksomheder i Danmark, og det nedslående billede er, at de danske fremstillingsvirksomheder er i miniputklassen. Omsætningen er begrænset. Det offentlige køber tilsyneladende mere gennem mellemhandlere end hos danske virksomheder. Det koster marked, muligheder og arbejdspladser i Danmark. Så hvordan kommer Danmark i den velfærdsteknologiske overhalingsbane?

Teknologisk Institut inviterer dig til Erhvervspolitisk Frikvarter om velfærdsteknologiske virksomheder.

Tid: Onsdag den 23. maj 2012 kl. 8:15 - 10:00

Sted: IDA Mødeceter, lokale 215, Kalvebod Brygge 31-33, 1780 København V.

Pris: 150 kr.

Tilmelding: Send en e-mail til Line Ankerstjerne Kruuse, lnk@teknologisk.dk. Husk at oplyse CVR-nummer, EAN-nummer (kun ansatte ved offentlige institutioner), faktureringsadresse og navn på deltager.

Trænger du til et frikvarter, hvor:

- Det er tilladt at spørge
- Der kommer nyt på bordet
- Bordet ikke fanger

Erhvervspolitisk Frikvarter - hvad er det?

- En hurtig opdatering med viden, du har brug for.
- Et frisk pust før dagen rigtigt går i gang.
- En åben diskussion om et aktuelt emne.
- En uforpligtende måde at netværke med folk, der har samme interesse som dig.

Erhvervspolitisk Frikvarter er et kort morgenmadsmøde, der henvender sig til engagerede policymakere og beslutningstagere i relevante ministerier, styrelser, interesseorganisationer samt private virksomheder.

Chefkonsulenter Charlotte Færch Lotz og Stig Yding Sørensen, Teknologisk Institut, tager imod.

OM ANALYSE OG ERHVERVSFREMME

I Analyse og Erhvervsfremme arbejder vi med udvikling og afdækning af de faktorer, der har betydning for virksomheders udvikling og vækst og sammenhængskraften i samfundet.

I vores opgaveløsning kombinerer vi vores viden om innovationssystemer, regionaludvikling, anvendt teknologi og arbejdsmarkedets og uddannelsessystemernes betydning for vækst og velfærd. Blandt vores internationale kunder er EU-Kommissionen, OECD, UNESCO og Institute for Prospective Studies, mens vi på det hjemlige marked løser opgaver for fx ministerier, regioner, kommuner og private virksomheder.

Vi har et solidt metodisk grundlag og en stor faglig viden inden for vores indsatsområder, hvad enten vi gennemfører sektoranalyser, faciliterer scenarieprocesser eller undersøger de dynamikker, der findes på arbejdsmarkedet eller i vores uddannelsessystem.

Vores internationale erfaring er betydelig, og vi giver derfor vores kunder en dyb indsigt i, hvordan de kan bruge globaliseringen og andre udviklingstrends til at imødegå nogle af de udfordringer, vi står over for i både Danmark og i resten af verden.

Gregersensvej
2630 Taastrup

**Analyse og
Erhvervsfremme**

Telefon 72 20 20 00
Telefax 72 20 20 19

Se mere på
www.teknologisk.dk
www.dti.dk

VIDEN TIL TIDEN udgives af:

Teknologisk Institut
Analyse og Erhvervsfremme
Gregersensvej
2630 Taastrup

TILMELD DIG NYHEDSBREVET PÅ:

analyseogerhvervsfremme@teknologisk.dk

REDAKTION:

Centerchef Hanne Shapiro (ansvarshavende)
Line Ankerstjerne Kruise

Redaktionen kan kontaktes på lnk@teknologisk.dk